

16. Međunarodna smotra pjevačkih zborova

Loreto 21-25. travnja 1976.

16. međunarodna smotra pjevačkih zborova sretno je i s uspjehom privedena kraju svečanim pontifikalom 25. travnja (nedjelja) u svetištu »Santa Casa« u Loretu (Italija, provincija Marke). Misu je na latinskom jeziku (bio je to međunarodni skup) služio loretški nadbiskup msgr. Loris Capovilla, a direktno ju je prenosila talijanska radiotelevizija (RAI).

Preko tisuću pjevača i pjevačica — članovi pjevačkih zborova koji su sudjelovali na smotri — pod ravnanjem mo. Siegfrieda Koeslera iz Würzburga (Njemačka) izveli su »Missa super frère Thibault« O. Lasusa i dva moteta: »O sacrum Convivium« L. Perosija i »Oremus pro Pontifice« A. Volpija. Ulaznu pjesmu je pjevao posebni zbor, a »Pater noster« (Očenaš) — Gospodnju molitvu — su svi prisutni u crkvi zapjevali gregorijanskim napjevom. Na prikazanju je celebrant primio simboličke darove pojedinih narodnosti. Kad je sve i u bazilici završilo pjevači su dobili spomen-medalje, a dirigenti prigodne diplome. Osmi dan po uskrsu — na Bijelu nedjelju — iz loretske bazilike, u kojoj se na poseban način doživljava tajna utjelovljenja Riječi, razlijegao se radosni, veličanstveni, zanosni uskrsni aleluja — aleluja mira, zajedništva, bratstva i ljubavi — a pjevali su ga zajednički skladno stopljenim i blago usklađenim glasovima sedamnaest pjevačkih zborova — preko tisuću pjevača — iz devet zemalja Evrope.

Sesnaesta smotra, po primjeru na prijašnje bila je gusta nastupima visokog umjetničkog nivoa i dubokog duhovnog sadržaja. Smotra je započela obrednim otvorenjem u bazilici »marijanskim gala-koncertom« u srijedu navečer, 21. travnja. Prisutne su zborove i upravitelje pozdravili na njihovom materinskom jeziku nadbiskup, uprava svetišta i predstavnici smotre. Sve do završetka u nedjelju napodne 25. travnja marijanskim gradom razlijegalo se pjevanje pjevača iz Italije, Jugoslavije, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Španjolske, Švedske i Velike Britanije. U službenom i s puno ukusa opremljenom programu koncerata nalaze se i slike svih zborova s njihovim dirigentima. Sedamnaest mješovitih, muških, ženskih i dječjih zborova svakodnevno se smjenjivalo i po tri puta dnevno ispunjalo »Treatro Comunale«. Pružili su zaista umjetnički užitak divnom zvučnošću duhovnih skladbi raznih stilova i škola pojedinih narodnosti počevši od gregorijanskih napjeva preko klasične i moderne polifonije do suvremenih autora: Vittoria, Palestrina, Lasso, Maranzio, Viadana, Gallus-Petelin, Monteverdi, Vivaldi, Telemann, Gabrielli, Purcell, Bach, Haendel, Berchem, Brahms, Perosi, Refice, Gavansky, Szeligowski, Casals, Policratus, Britten, Bartolucci, Kaelin, Poulenc, Cosseto i ostali. Zborovi su se veoma dobro pripremili a neki su bili izvanredni. Najveće su aplauze pobrali: »Mikaeli Kammarkor« (Stockholm, Švedska), »Larissa« (Solun, Grčka), »Moša Pijade« (Zagreb, Jugoslavija).

Mnogi su zborovi nastupali i na koncertima u narodnim, sveučilištarskim, ministrantsko-pjevačkim odorama. Unitali smo jednog uniformiranog dječaka-pjevača iz Engleske zašto je obukao uniformu, a on je odgovorio: »Kad se pjeva posebna glazba (liturgijska) treba obući posebno odijelo!»

Četvrtak poslije podne (18. 30) u bazilici »Santa Casa« mo. Aldo Ghedin — Riva s. Vitale (Švicarska) — priredio je koncert na orguljama prigodom stote obljetnice rođenja mo. Ulisse Matthey, koji je dvadeset godina vršio službu orguljaša u loretskoj bazilici. Na opće zadovoljstvo slušača izvodio je djela U. Mattheya i J. S. Bacha.

U petak poslije podne (18.30) izostala je radi kiše veoma zanimljiva i slikovita »smotra na slobodi« (Raspegna in libertà). Svaki bi zbor po slobodnom izboru pjevao i svirao vlastiti folklor šetajući ulicama grada.

Poslije velikog uspjeha što su ga u dva prva dana postigli pjev. zborovi u petak navečer (21 s) nastupila je s vanrednim »gala-koncertom« »Sikstinska kapela« (mješ. zbor: odrasli muškarci i dječaci-pjevači) pod umjetničkim vodstvom mo. D. Bartoluccija. Izveli su djela: Palestrine, Moralesa, Perosija i Bartoluccija. Bazilika je bila krcata birane publike. Uspjeh je — kao što se i očekivalo — bio potpun. Sikstinska kapela je koncertirala na svim smotrama osim prošle 1975. godine, kad nije mogla doći radi obaveza na Svetu godinu u Rimu.

U petak navečer za vrijeme gala-koncerta predsjednik smotre imao je predati nagradu »Una vita per la musica« (život za glazbu) mo. Laviniu Virgiliju. Ali njegova iznenadna smrt sedam dana prije svečanosti omela je ovu točku programa. Nagrada bez posebne svečanosti predana je njegovim nećacima.

Mo. msgr. L. Virgili rođen je 1902. u Carassai (Ascoli Piceno). 19. srpnja 1975. u Loretu u svetištu »Svete Kuće« proslavio je pedesetu obljetnicu svećeništva. Još kao đak nadbiskupskog sjemeništa u Fermu učio je teoriju glazbe pod stručnim vodstvom mo. msgr. G. Bonija. Uvidjevši njegovu izvanrednu nadarenost i osobitu sklonost za glazbu starješine su ga poslali u Rim na »Institut za crkvenu glazbu«. Tu je pod stručnim vodstvom Ferrettija, Reficea, Dobicija i Casimirija diplomirao gregorijansko pjevanje, polifoniju i crkvenu kompoziciju i kao odličan đak dobio prvu nagradu »Benedetto XV«. Mnogo se bavio muzikologijom i objavio je nekoliko veoma zapaženih studija iz tog glazbenog područja.

Od 1940. godine je dirigent pjev. zbora u rimskoj bazilici Sv. Ivan Lateranski. Često je nastupao i na talijanskom radiju. Bio je generalni vice-predsjednik talijanskog udruženja sv. Cecilije, a od 1948. do 1973. predsjednik rimske komisije za liturgijsku glazbu. Skladao je mnogo misa i moteta. Poslije II. vatikanskog sabora pisao je skladbe za obnovljeno postkoncilsko liturgijsko pjevanje.

Ono što smo svi s nestrpljenjem iščekivali napokon se u subotu ujutro zbilo. Svi su zborovi jedan za drugim po redu došli u narodnim nošnjama na trg pred katedralu i izvodili narodne pjesme i kola (»Spettacolo in piazza« — Javna zabava na trgu), još jače povezujući međusobno bratstvo i poznanstvo. Pjevači su izišli iz »ukočenosti« te pjevali i igrali narodna kola kako su ih srce i mladost nosili.

Od 6. travnja 1961. godine, kad je počela radom prva međunarodna smotra, do 25. travnja 1976. kad je zaključena 16. manifestacija oko 250 pjevačkih zborova iz 145 gradova i 20 država Evrope i Amerike izmjenjivali su se u bazilici »Svete Kuće« i na daskama pozornice loretskoga »Teatro Comunale«. Postignut je izvanredan uspjeh. Među slušačima-posjetiocima zapaženi su glasoviti glazbenici sa svih strana svijeta. Preko 15000 pjevača povezali su se bratskom mrežom poznanstva i prijateljstva. Smotra zahtijeva obujam glemog napora ali i veselog rada koji donosi ogroman uspjeh postignut ne prevelikim sredstvima silne volje i znanosa.

Glavna svrha loretske međunarodne smotre jest: promicati zbornu duhovnu glazbu i ostvariti bratstvo i prijateljstvo među narodima. Pjevački zborovi pridošli s raznih strana svijeta postaju pokretači postkoncilskog liturgijskog zbornog i pučkog pjevanja. Loretska smotra postala je veoma zaslužna za ravnotežu na liturgijsko glazbenom polju te zbornu pjevanje — kako su mnogi pomislili — ne ide »u povijest nego je usko povezana uz postkoncilski liturgijski život Crkve«.

Andelko Milanović